

Module 6: Aanpassingen aan de klascontext

In een inclusieve klascontext worden leerlingen met en zonder beperking overeenkomstig hun individuele leerniveau samen bij alle activiteiten betrokken. Door een open en eerlijke dialoog over verschillen krijgen leerlingen meer begrip voor elkaar en krijgen ze het gevoel echt deel uit te maken van de schoolgemeenschap. Onderzoek¹ toont dat zowel leerlingen met als zonder beperking baat hebben bij inclusief onderwijs. Inclusief onderwijs vraagt dat leerkrachten hun onderwijspraktijk onder de loep nemen. Ze moeten daarbij kunnen steunen op partners die hen begeleiden in hun professionele ontwikkeling en het delen van goede praktijken.

Handelingsgericht werken

Leerkrachten zijn geen orthopedagogen. Ze hoeven niet gespecialiseerd te zijn in de beperkingen van hun leerlingen. Leerkrachten hebben wel de expertise om binnen hun vakgebied de lesinhoud aan te brengen op maat van de leerling. Daarbij kunnen ze bouwen op de uitgangspunten van [handelingsgericht werken \(HGW\)](#): (1) handelingsgericht werken is doelgericht, (2) het steunt op wisselwerking en afstemming, (3) de onderwijs en opvoedingsbehoeften staan centraal, (4) de leerkracht en de ouders doen ertoe, (5) het benut de positieve aspecten, (6) er wordt constructief samengewerkt, en (7) er wordt systematisch en transparant gewerkt.

Om deze zeven uitgangspunten dagelijks waar te maken is het belangrijk om permanent te evalueren wat goed loopt en wat voor verbetering vatbaar is. Lees er meer over in [Handelingsgericht werken, samenwerken aan schoolsucces](#) (Acco, 2018).

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is een belangrijke pijler van handelingsgericht werken. Wanneer de ouders worden betrokken bij het onderwijs van hun kinderen worden betere resultaten geboekt voor leerlingen en leerkrachten. Voor ouders is het ook belangrijk om te zien op welke manier hun kind met specifieke onderwijsbehoeften baat heeft bij het gevolgde onderwijs.

Toegankelijk lesmateriaal

Door het lesmateriaal van meet af aan toegankelijk te maken, vermijd je aanpassingen achteraf. Voor tips rond de toegankelijkheid van digitale documenten verwijzen we naar [Anysurfer](#).

Competentie-ontwikkeling

Inclusief onderwijs gaat over verschillende aspecten van het lesgeven. Het gaat over je leerkrachtstijl, klasklimaat, groepsindeling, instructie, motivatie van leerlingen... Soms zie je als leerkracht door de

¹ Experiences and learning outcomes of students without special educational needs in inclusive settings: a systematic review, Silvia Dell'Anna, Marta Pellegrini & Dario Ianes, International Journal of Inclusive Education, March 2019

bomen het bos niet meer. Het is dan van belang om richting te krijgen waar je best op focust. De [kijkwijzer inclusieve klaspraktijk](#) helpt je daarbij.

Voor meer inspiratie verwijzen we graag naar [Potential: Power to teach all](#), een project dat leerkrachten ondersteunt in hun competentie-ontwikkeling.

Co-teaching en coöperatief leren

Co-teaching is een effectieve en gebruiksvriendelijke manier om om te gaan met de diversiteit in de klas. Aan de hand van teamreflectie krijgen co-teachers bovendien de kans om hun professionaliteit te verhogen. Dit vergt dat leerkrachten hierin opgeleid worden maar ook dat er oplossingen worden gevonden voor organisatorische aspecten. Neem een kijkje op [Klasse](#) om meer te weten te komen over verschillende vormen van co-teaching. Of laat je inspireren door het team dat werd uitgeroepen tot [Leraar van het Jaar 2019](#) of door deze [leerkrachten wiskunde](#).

Coöperatief leren of samenwerkend leren is een strategie waarbij leerlingen per twee of in kleine groepjes worden samen gezet rond specifieke leeractiviteiten. Onderzoek² wijst uit dat deze aanpak positieve resultaten oplevert met betrekking tot de prestaties van leerlingen en op termijn een gevoel van samenhang creëert. Meer informatie vind je op [Coöperatief leren in beeld](#).

Onderwijsdoelen

Het is belangrijk om alle leerlingen uitdagende doelen voor te schotelen, ook leerlingen met een verstandelijke beperking. Zij hebben ook baat bij hoge verwachtingen, voor zover die realistisch zijn. Alle betrokkenen moeten duidelijk weten aan welke onderwijsdoelen men met de leerling zal werken en binnen welke tijdsspanne men deze wil aanbieden en bereiken. Welke specifieke, tussentijdse doelstellingen kan men laten vallen om het inclusief onderwijstraject haalbaar te maken? Kunnen we andere specifieke doelstellingen formuleren voor deze leerling? Op welke manier kunnen we hierbij hulpmiddelen inzetten?

In deze [leidraad](#) vind je handvaten om het overleg rond redelijke aanpassingen voor leerlingen met een (gemotiveerd) verslag kwaliteitsvol te laten verlopen.

Klasmanagement

Veel leerlingen hebben het moeilijk met een drukke klasinrichting. Om ervoor te zorgen dat leerlingen zich veilig voelen in de klas, kan de leerkracht het schooljaar starten met lege muren. Doorheen het jaar krijgen leerlingen inspraak in wat er aan de muren komt. Zo komt de klasinrichting niet over als een bedreiging, maar integendeel als iets waaraan ze zelf vorm hebben gegeven. Daarnaast hebben leerlingen baat bij een gestructureerde manier van lesgeven en aan duidelijke verwachtingen ten aanzien van gedrag.

Ondersteuning

Als de basiszorg en de verhoogde zorg niet volstaan en er uitbreiding van zorg nodig is of een leerling een individueel aangepast curriculum volgt, kan een school voor gewoon onderwijs extra [ondersteuning](#) aantrekken voor de begeleiding van een leerling met specifieke onderwijsbehoeften.

² Academic achievement of students without special educational needs in inclusive classrooms: A meta-analysis, Grzegorz Szumski, Joanna Smogorzewska, Maciej Karwowski, Educational Research Review, Volume 21, June 2017